

Chapter: 9 to 12

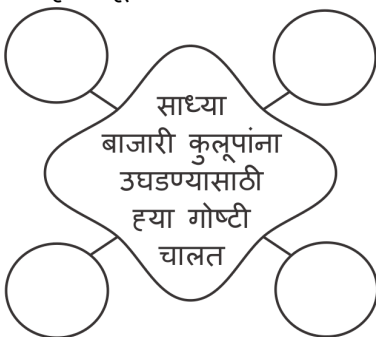
प्र. खालील उता-याच्या आधारे दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा. (7)

प्र. आपल्या उपयोगातील सर्व किल्ल्या बंडूनाना आपल्या जानव्यात अडकवून ठेवत असल्यामुळे त्या कधी हरवत नाहीत. हरवतात त्या बहुतरुन त्यांच्या कुटुंबाच्या ताब्यातल्या किल्ल्या. वरील अनर्थ गुदरल्यापासून साधी बाजारी कुलपेच ते कुटुंबाच्या स्वाधीन करू लागले. ही कुलपे किल्ल्यांच्या बाबतीत काहीच विधिनिषेध बाळगत नसत. त्यांना कोणतीही किल्ली, खिळा किंवा काडी चालत असे. कधी कधी तर नुसत्या हिसक्यानेच ती उघडत असत. त्यांची अशी 'वसुधैव कुटुंबकम्' वृत्ती पाहून शेवटी नानांच्या पदरच्या एका विश्वासू नोकरलाही चोरी करण्याची इच्छा जाहली व तो हजारपाचशे डबोले घेऊन पळून गेला. तिजोरीला कोणते कुलूप लावायचे याचा बंडूनानांना फार दिवस प्रश्न पडला होता. प्रथम त्यांनी अक्षरी कुलूप लावले; पण तिजोरी अंधारात असल्यामुळे कुलपाची अक्षरे जमवताना ती नीट दिसेनातच, म्हणून त्यांनी तिजोरी महत्प्रयासाने उजेडात आणून ठेवली. पण तेव्हापासून अक्षरे जुळवताना ती जवळ उभे राहणारसही दिसू लागली. तेव्हा ती कुलपेही कुचकामीच ठरली. यापेक्षा अशरशत्रू कुलपे पुष्कळ बरी, असा टोला देत देत त्यांनी त्या कुलपाच्याऐवजी दुसऱ्या कुलपाची योजना केली. हे कुलूप नुसते दाबले की लागत असे. उघडताना मात्र त्याला किल्लीची जरूर लागे. एके दिवशी बंडूनाना आम्हांकडे हर्षित मुद्रेने येऊन म्हणे लागले, " आमच्या आर्यभूमीच्या पुत्रांना कल्पकता नाही म्हणून चोहोकडे ओरड चालू आहे. पण हा आरोप निव्वळ खोटा आहे. अहो, आम्हांला संधी मिळत नाही साधी! ती मिळाली तर आम्हांकडे शेकडो एडिसन जाहले असते." देशाभिमानाच्या या उकळीचा अर्थ विचारता बंडूनानांना प्रथम आपली कोणत्याही प्रकारे स्तुती करणार नाही. असे आम्हापासून वचन घेतले. नंतर लोहारच्या मदतीने त्यांनी स्वतः तयार केलेले एक कुलूप दाखवले. ते म्हणाले, " या कुलूपाची कल्पना मला आमच्या तिजोरीच्या कुलपावरून सुचली. या कुलपाचे गुणधर्म त्या कुलपाच्या अगदी विरुद्ध आहेत. त्या कुलपास उघडण्याला किल्ली पाहिजे. याला लावताना मात्र पाहिजे ते कुलूप नुसते दाबून लावता येते. माझे हिसड्यासारखे उघडते. हे कुलूप मी-आता तिजोरीला लावून पूर्वीचे काढून टाकणार."

1 A1) ..

2

आकृती पूर्ण करा.

A2) ..

2

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

i) नानांनी उल्लेख केलेला शास्त्रज्ञ.

ii) परिच्छेदात नानांनी कोणत्या शास्त्रज्ञाचा उल्लेख केला आहे?

A3) ..

3

स्वमत.

तुमच्या छंदामुळे झालेली तुमची फजितीचा प्रसंग वर्णन करा.

विभाग २ - पदय

खालील पद्याच्या आधारे दिलेल्या सूचनेनुसार कृती करा.

(6)

प्र.
२

प्र.
२

(6)

पुन्हा एकदा
चमकावी वीज
उतरावी खाली
भिनावी रक्तात
पेटावे स्नायू
करीत पुकार
पुन्हा एकवार

पुन्हा एकदा
घालीत पिंगा
पावसाच्या सरी
व्हाव्यात बेभान
कोसळाव्या खाली
मातीत माती
व्हावी एक...
पुसून टाकीत
भेदाभेद ...
पुन्हा एकवेळ ...

पुन्हा एकदा
घुमावा वारा
युवक इथला
भारला जावा
भुलावी तहान
विसरावी भूक
नवनिर्माणाची
लागावी चाहूल
उजळावी भूमी...
दिगंतात...
पुन्हा एकदा...

Prism
Colours of your Dreams

1 A1) ..

2

उत्तरे लिहा.

पुढील घटनांचे कवयित्रीला अपेक्षित परिणाम लिहा.

गोष्टी	परिणाम
i. वीज चमकणे

A2) ..

2

कारणे लिहा.

i. भुलावी तहान विसरावी भूक; कारण ...

ii. पावसाच्या सरी व्हाव्यात; कारण ...

A3) ..

2

प्रस्तुत कवितेतील शब्दांचा अर्थ लिहा.

i. तहान -

ii. नवनिर्माण -

iii. दिगतात -

iv. चाहूल -

A4) स्वमत

2

खालील पद्यपंक्तीचा संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा -

"घुमावा वारा युवक इथला

भारला जावा भुलावी

तहान विसरावी भूक"

विभाग ३ - भाषा अध्ययन (व्याकरण)

प्र. (१) पुढील वाक्ये लेखननियमानुसार बदल करा.

(1)

३

बाळविचार निर्मल असतात.

2) वाक्यांचे प्रकार ओळखा -

(1)

शिरीषने कार्यक्रम करण्यात मुरलेल्या एखाद्या वादक प्रमाणे वाजवत होता.

3) खालील वाक्यात विरामचिन्हांचा वापर करून वाक्य पुन्हा लिहा:-

(1)

बापरे साप विंचू आणि डास भरपूरच होते.

विभाग ४ - उपयोजित लेखन

प्र.

४

वृत्तांत लेखन कीजिए

(4)

प्र.

४

(4)

जनता नगर चाळ, मुंबई

नवीन इमारत बांधणीचा प्रकल्प

प्रमुख पाहुणे - महानगरपालिका आयुक्त, सहआयुक्त

व इतर अधिकारी वर्ग

स्थळ - जनता नगर चाळ परिसर

भूमीपूजनाची तारीख व वेळ - ५ मे सकाळी ९ वाजता